

целия роман, който променя, понякога изцяло преобръща семантично и емоционално, изобразеното в пътеписа.

Ако Кавала в пътеписа извиква „бесен възторг“, защото „гледката надвишава въображението“ – „Искате ли да извикате, да разтърсите за раменете събеседниците си, които гледат също онемели“, то в „Тютюн“ това е „град на богатство и мизерия, в който тютюнът се превръща в злато, а трудът на работниците в проклетие...“ Очарователните селски момчета, моряци, чиновници, които говорят български и затова извикват възторга на пътника в „Субтропични брегове“, в романа са „тълпа, въоръжени колонизатори“. Описанието на колоритния Кавалски площад, където тичат деца и продават „спория“ (семки) и „мегали пастици“, и в пътеписа, и в романа буквално се повтарят. Но в „Тютюн“ следва обобщението: „Но малцина от гърците имаха пари да си купят дори този окаян сладкиш“. Ако египетската гробница в пътеписа е обект на внимание и уважение към историческото минало, а пазачът – „спретнат, извънредно любезен мъж“, за Ирина и фон Гайер тази гробница е „някаква ориенталска глупост“, пазачът – „спретнат, но сладникаво-любезен мъж“, а венецианската крепост – „досаден куп от развалини на венецианската търговска кантора“ и т. н.

В „Субтропични брегове“ Димов ще срещне за пръв път един от персонажите на „Тютюн“ – малкото гръцко момиче Аликс. Тук Аликс е поредният колоритен шрих от пейзажа на Тасос: „По мраморните блокове, обрасли със сивозелени и оранжеви лишеи подскачат кози. Едно деветгодишно момиченце със скъсана рокличка, с издраскани от тръните крака и тънко като цикада, наглежда животните. Внезапно забелязвате дивата прелест на козарката, античното лице, маслиновите очи. Отначало погледите я смущават, но после тя се окопитва.“

В „Тютюн“ Аликс (името остава същото) е натоварена с непосилната задача да бъде последна опора и смисъл в живота на „осъдената душа“ Костов. Сега живописните багри са избледнели, налага се горчивият привкус на мизерията и нищетата: „Това бяха печални, измъчени от глад очи. Момиченцето нямаше повече от десет години. То бе тънко като цикада, а единствената му дреха се състоеше от дълга, окъсана рокличка, през дупките на която прозираше мършаво телце. Жълтеникавият цвят на лицето му издаваше туберкулоза или малария.“ (Макар че, в измитата и облечена по-късно Аликс, Димов отново, верен на своята „женска